

Fylkesmannen i Troms og Finnmark

*Romssa ja Finnmarkku fylkkamánni
Tromssan ja Finmarkun maaherra*

August 2020

Utvikling i økonomiske nøkkeltall for Troms og Finnmark i 2019

Foto: Senja Mefjordvær Berg Foto Reiner Schaufler_www.nordnorge.com

Kilder: SSB, 15. juni 2020

Fylkeshuset, Strandvegen 13
Postboks 6105, 9291 Tromsø

Telefon: 77 64 20 00
Telefaks: 77 64 21 39

Avdeling
Justis- og
sosialavdelingen

postmottak@fmtr.no
www.fylkesmannen.no/troms

Utvikling i kommuneøkonomien i Troms og Finnmark i 2019

Utvikling i nøkkeltall

Svake netto driftsresultater, økende lånegjeld og reduksjon i disposisjonsfondene bidrar til at det økonomiske handlingsrommet har svekket seg for mange kommuner i fylket siste år. Utviklingen i fylket sammenfaller med utviklingen i landet for øvrig.

28 av 43 kommuner i fylket hadde negative netto driftsresultater i 2019 og kun 8 kommuner hadde et netto driftsresultat over det anbefalte nivået på 1,75 %, dette var alle tidligere Finnmarkskommuner: Måsøy (5,8 %), Kautokeino (5,6 %), Lebesby (4,8 %), Nesseby (3,1 %), Hammerfest (3,0 %), Nordkapp (3,0 %), Båtsfjord (2,0 %) og Sør-Varanger (1,8 %).

Det er svært stor variasjon i fylket når det gjelder nivået på disposisjonsfondene og 17 kommuner har pr. i dag disposisjonsfond over landsgjennomsnittet på 11,0 %. Disposisjonsfondene for fylket samlet er imidlertid redusert siste år, men tallene påvirkes noe av nedgangen i disposisjonsfondet til Tromsø kommune.

Nedgangen i netto driftsresultat og nivået på disposisjonsfondene må også sees i sammenheng med at 2018 var et spesielt godt år for mange kommuner med god skatteinntegning og store utbetalingene fra Havbruksfondet.

Gjelden i Troms og Finnmark fortsetter å vokse, og nivået i 2019 ligger samlet ca. 20 prosentpoeng over landsgjennomsnittet og er høyest av fylkene i landet. Lånegjelden har økt for 32 av 43 kommuner siste år. Kommunene i vårt fylke har i tillegg høyere rente- og avdragsbelastning og høyere renteeksponering enn resten av landet, dette medfører en større sårbarhet ved en eventuell renteoppgang.

Merskatteveksten de siste årene har vært betydelig og også 2019 har vært et godt år. Skatteinntektene til kommunene siste år ble nesten 7 mrd. kr. høyere enn anslått høsten 2018, og 1,4 mrd. kroner høyere enn anslått høsten 2019 i forbindelse statsbudsjettet for 2020.

ROBEK

Troms og Finnmark har pr. i dag 3 ROBEK-kommuner: Karasjok ble innmeldt i 2019 og Gratangen og Porsanger ble innmeldt i 2020.

11 kommuner i fylket hadde siste år regnskapsmessig underskudd som må dekkes inn i løpet av de to neste årene for å unngå ROBEK-innmelding. Inndekningen kan bli krevende for de kommunene som ikke har buffere i form av disposisjonsfond slik som Tromsø og Kåfjord.

Innhold

1. Om rapporteringen og tallgrunnlaget	3
2. Utvikling i sentrale nøkkeltall i Troms og Finnmark	4
2.1 Netto driftsresultat	4
2.2 Regnskapsmessig resultat	6
2.3 Utbetalinger fra Havbruksfondet	7
2.4 Netto lånegjeld.....	8
2.5 Netto renteeksponert gjeld.....	10
2.6 Netto renter og avdrag	13
2.7 Disposisjonsfond	14
3. Sammenlikning med andre fylker - sentrale nøkkeltall.....	16

1. Om rapporteringen og tallgrunnlaget

Denne rapporten bygger på vår rapport fra april 2020. Vi har nå oppdatert rapporten med de endelige KOSTRA¹-tallene som ble publisert 15. juni 2020, samt lagt til noen ekstra tabeller blant annet om renteeksponert gjeld og netto renter og avdrag.

Vi benytter i rapporten tall på konsernnivå. Konsernregnskap består av kommuneregnskap og regnskapene til kommunale foretak (KF), interkommunale samarbeider og Interkommunale selskaper (IKS). Interkommunale samarbeider er inkludert i vertskommunens konsernregnskap. Regnskapene til IKS er fordelt på eierkommunene etter eierandeler hentet fra Foretaksregisteret i Brønnøysund

Gjennomsnittstallene for fylket vil for enkelte indikatorer preges av at økonomien i Tromsø er relativt stor i forhold til resten av kommunene i fylket. Vi velger derfor også å vise gjennomsnittstall for Troms og Finnmark u/Tromsø.

I tabeller hvor det er brukt farger representerer grønt de sterkeste verdiene og rødt de svakeste verdiene.

¹ KOSTRA står for KOMMune-STat-Rapportering. KOSTRA ble startet som et prosjekt i 1995 med formål å samordne og effektivisere all rapportering fra kommunene til staten, samt å sørge for relevant styringsinformasjon om kommunal virksomhet, måle ressursinnsats, prioritering og måloppnåelse i kommuner, bydeler og fylkeskommuner. Fra 2001 var alle kommuner og fylkeskommuner med i KOSTRA. KOSTRA baseres på elektronisk innrapportering fra kommunene til SSB, samt på data fra en rekke andre kilder i og utenfor SSB

2. Utvikling i sentrale nøkkeltall i Troms og Finnmark

2.1 Netto driftsresultat

Netto driftsresultat blir sett på som den viktigste enkeltindikatoren for å vurdere den økonomiske situasjonen i kommunene, og viser hva som er igjen etter at alle årets utgifter er trukket fra alle årets inntekter. Netto driftsresultat viser med andre ord hvor mye som kan benyttes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk, og er dermed et uttrykk for kommunenes økonomiske handlefrihet.

Teknisk beregningsutvalgs anbefalte nivå for netto driftsresultat er 1,75 % av brutto driftsinntekter. Anbefalingen gjelder i utgangspunktet for sektoren samlet (alle kommunene i Norge). Hva som vil være et tilstrekkelig nivå på netto driftsresultat kan variere fra kommune til kommune, og må særlig sees i sammenheng med lånegjeld, fremtidig investeringsbehov/lånebehov, nedbetalingstiden på lånegjelden og nivået på buffere/disposisjonsfond.

Tabellen viser netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter, i 2017-2019.

Kommune	2017	2018	2019
Måsøy	-0,6 %	12,2 %	5,8 %
Kautokeino	2,7 %	6,1 %	5,6 %
Lebesby	2,4 %	8,5 %	4,8 %
Nesseby	-0,7 %	5,9 %	3,1 %
Hammerfest	6,6 %	6,7 %	3,0 %
Nordkapp	2,7 %	7,0 %	3,0 %
Båtsfjord	3,1 %	1,2 %	2,0 %
Sør-Varanger	-1,4 %	2,5 %	1,8 %
Målselv	-1,0 %	-0,2 %	1,5 %
Kvæfjord	4,7 %	5,2 %	1,3 %
Lyngen	2,3 %	2,1 %	0,5 %
Salangen	4,5 %	4,5 %	0,4 %
Tana	2,0 %	-1,3 %	0,2 %
Harstad	4,2 %	4,1 %	0,2 %
Alta	0,7 %	1,4 %	0,0 %
Porsanger	-3,4 %	-5,4 %	-0,1 %
Vadsø	5,1 %	1,0 %	-0,2 %
Berlevåg	0,6 %	1,3 %	-0,7 %
Vardø	4,4 %	2,9 %	-0,8 %
Balsfjord	2,4 %	3,1 %	-1,0 %
Skjervøy	1,6 %	8,3 %	-1,0 %
Hasvik	3,6 %	6,1 %	-1,1 %
Karlsøy	2,0 %	13,6 %	-1,2 %
Lenvik	0,4 %	2,6 %	-1,2 %
Karasjok	-3,2 %	-3,3 %	-1,3 %
Gamvik	1,9 %	0,0 %	-1,9 %
Tromsø	1,5 %	-1,1 %	-2,3 %
Loppa	4,1 %	18,2 %	-2,6 %
Bardu	0,4 %	-3,5 %	-2,6 %
Kvænangen	2,0 %	12,5 %	-2,7 %
Sørreisa	2,4 %	-1,0 %	-3,5 %
Nordreisa	3,0 %	1,8 %	-3,6 %
Kåfjord	3,1 %	2,3 %	-4,2 %
Gratangen	1,5 %	2,8 %	-4,8 %
Dyrøy	-0,8 %	6,9 %	-5,2 %
Kvalsund	1,5 %	6,3 %	-5,3 %
Storfjord	3,4 %	1,2 %	-5,5 %
Lavangen	3,8 %	3,7 %	-6,0 %
Skånland	12,4 %	4,0 %	-7,8 %
Berg	3,5 %	2,8 %	-11,2 %
Tranøy	2,0 %	4,0 %	-11,4 %
Ibestad	2,8 %	14,4 %	-13,0 %
Torsken	30,9 %	3,4 %	-21,1 %
TROMS	2,6 %	1,8 %	-2,2 %
FINNMARK	2,0 %	3,2 %	1,1 %
TROMS OG FINNMARK	2,4 %	2,3 %	-1,0 %
TROMS OG FINNMARK u/TROMSØ	2,7 %	3,4 %	-0,6 %
LANDET u/OSLO	3,7 %	2,2 %	1,5 %

Fylkets netto driftsresultat ble svekket siste år, fra 2,3 % i 2018 til -1,0 % i 2019. Holdes Tromsø kommune utenfor bedres resultatet med 0,4 prosentpoeng til -0,6 %.

For landet u/Oslo endte resultatet i 2019 på 1,5 %, en nedgang på 0,7 prosentpoeng fra 2018.

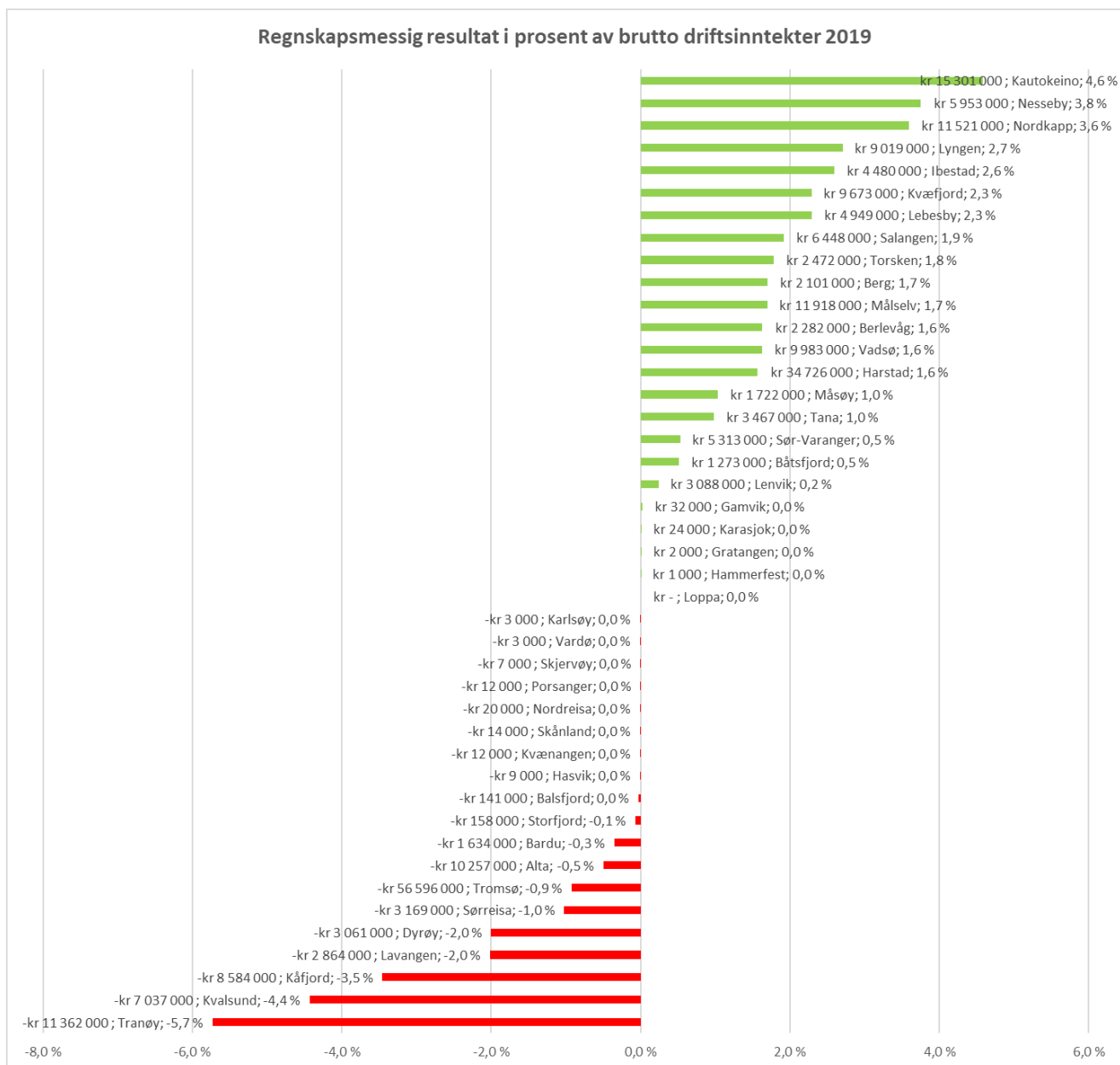
Kun 8 kommuner i Troms og Finnmark hadde et netto driftsresultat over det anbefalte nivået på 1,75 % og alle disse var Finnmarkskommuner (Måsøy, Kautokeino, Lebesby, Nesseby, Hammerfest, Nordkapp, Båtsfjord og Sør-Varanger).

28 av 43 kommuner hadde negative netto driftsresultater. I en slik situasjon er en avhengig av oppsparte midler fra tidligere år for å unngå regnskapsmessig merforbruk.

De sterkt svingende resultatene i Torsken og Skånland har sammenheng med at kommunene har forvaltet midler på vegne av fellesnemdene i nye Tjeldsund (Skånland og Tjeldsund) og nye Senja (Torsken, Lenvik, Tranøy og Berg).

2.2 Regnskapsmessig resultat

Tabellen under viser regnskapsmessig resultat i driftsregnskapene for kommunekassa i 2019. Grunnen til at vi kun ser på kommunekassa her er at i henhold til ROBEK-reglene er det merforbruk i kommunekassa fratrukket eventuelle disposisjonsfond som danner grunnlag for eventuelle innmeldinger i ROBEK. Kommuner vil i tillegg kvalifisere for direkte innmelding i ROBEK hvis merforbruket er større enn 3 % av brutto driftsinntekter.

19 kommuner har avlevert regnskap med negativt regnskapsresultat for kommunekassa. Hvis vi holder utenom de kommunene som har ubetydelige merforbruk (0 - kr. 20 000) gjenstår 11 kommuner med negative resultater som utgjør mellom kr. 141 000 – kr. 56 596 000. For å unngå ROBEK-innmelding må kommunene dekke inn merforbruket i løpet av de to kommende årene. I tillegg er det slik at merforbruk i prosent av brutto driftsinntekter større

enn 3 % av kvalifiserer for direkte innmelding i ROBEK. Ingen av kommunene i fylket har merforbruk fratrukket disposisjonsfond som er større enn 3 % av inntektene, med unntak av Tranøy. Kommunen inngår imidlertid i kommunesammenslåingen til nye Senja, og merforbruket vil i 2020 måtte dekkes av den nye kommunen.

2.3 Utbetalinger fra Havbruksfondet

De gode resultatene i 2018 i Troms og Finnmark hadde i stor grad sammenheng med store utbetalinger fra Havbruksfondet dette året. Også i 2019 har mange av kommunene i fylket fått utbetalinger fra fondet, men med langt lavere beløp. Utbetalinger fra Havbruksfondet er ikke forutsigbare, og det er knyttet betydelig usikkerhet rundt størrelsen på eventuelle utbetalinger fra fondet i 2020 (fordeling forventes i løpet av oktober).

Under følger en oversikt over utbetalinger fra Havbruksfondet til Troms og Finnmark i 2018 og 2019, og hvor mye dette samlet utgjorde av kommunenes brutto driftsinntekter i 2019.

Kommune	Utbetalinger 2018	Utbetalinger 2019	Sum 2018 og 2019	Samlet utbetaling 2018 og 2019 i prosent av brutto driftsinntekter 2019
TROMSØ	30 753 444	2 367 279	33 120 723	0,5 %
HARSTAD	39 252 693	8 247 578	47 500 271	2,1 %
KVÆFJORD	14 127 307	1 088 359	15 215 666	3,6 %
SKÅNLAND	12 259 531	944 467	13 203 998	4,2 %
IBESTAD	28 077 061	2 161 163	30 238 224	17,4 %
GRATANGEN	11 063 976	5 852 243	16 916 219	10,9 %
LAVANGEN	6 490 340	500 012	6 990 352	4,8 %
SALANGEN	6 923 029	533 346	7 456 376	2,2 %
SØRREISA	2 596 569	200 005	2 796 574	0,9 %
DYRØY	16 005 999	1 233 085	17 239 085	11,0 %
TRANØY	20 096 237	3 580 965	23 677 202	11,9 %
TORSKEN	16 204 324	6 425 034	22 629 358	16,3 %
BERG	13 930 142	1 072 248	15 002 390	12,1 %
LENVIK	23 453 373	7 139 774	30 593 146	2,4 %
KARLSØY	35 952 752	2 765 066	38 717 818	14,1 %
LYNGEN	3 894 204	300 007	4 194 211	1,3 %
KÅFJORD	2 596 136	200 005	2 796 141	1,1 %
SKJERVØY	38 752 109	2 831 735	41 583 843	12,7 %
NORDREISA	7 715 783	477 789	8 193 572	1,6 %
KVÆNANGEN	19 835 075	1 377 255	21 212 330	11,1 %
HAMMERFEST	29 960 667	7 476 726	37 437 393	2,6 %
ALTA	46 448 489	7 158 512	53 607 000	2,5 %
LOPPA	22 628 165	1 743 320	24 371 485	16,3 %
HASVIK	7 246 495	557 513	7 804 008	5,4 %
KVALSUND	20 349 963	6 808 377	27 158 339	17,0 %
MÅSØY	17 178 055	4 435 509	21 613 564	12,1 %
NORDKAPP	13 842 886	6 696 430	20 539 316	5,7 %
LEBESBY	13 142 428	5 532 487	18 674 915	8,3 %
NESSBY	7 614 345	586 681	8 201 026	5,2 %
BÅTSFJORD	2 596 136	4 178 124	6 774 260	2,7 %
SØR-VARANGER	12 937 411	996 691	13 934 102	1,3 %
Sum Troms og Finnmark	543 925 122	95 467 783	639 392 905	2,6 %

2.4 Netto lånegjeld

Netto lånegjeld er definert som langsiktig gjeld eksklusive pensjonsforpliktelser. I tillegg gjøres det fradrag for totale utlån og ubrukte lånemidler. I totale utlån inngår formidlingslån og ansvarlige lån (utlån av egne midler).

Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter er et bilde på gjeldsgraden i kommunene, og sier noe om hvor krevende det kan bli å betale ned gjelden. Alt av netto lånegjeld er imidlertid ikke renteeksponert gjeld, det vil si gjeld der en økning i renten påvirker budsjettbalansen i kommunen, se nærmere omtale pkt. 2.5

Tabellen under viser netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter i perioden 2017- 2019.

Kommune	2017	2018	2019
Hammerfest	161,2 %	159,0 %	165,3 %
Berlevåg	96,5 %	141,5 %	164,7 %
Lyngen	140,1 %	157,7 %	162,0 %
Vadsø	139,8 %	151,9 %	158,8 %
Sør-Varanger	113,7 %	124,4 %	135,6 %
Tana	116,6 %	127,7 %	126,7 %
Tromsø	120,2 %	122,7 %	123,8 %
Vardø	138,2 %	135,2 %	123,2 %
Kåfjord	85,5 %	143,0 %	121,9 %
Ibestad	94,4 %	88,5 %	121,7 %
Storfjord	79,8 %	90,1 %	119,9 %
Harstad	119,0 %	118,5 %	119,4 %
Kvænangen	77,6 %	79,2 %	113,3 %
Alta	75,3 %	93,1 %	104,7 %
Skånland	78,2 %	92,7 %	103,0 %
Målselv	75,0 %	86,7 %	100,6 %
Nordkapp	92,2 %	89,0 %	99,6 %
Skjervøy	85,5 %	80,3 %	97,4 %
Lenvik	90,1 %	89,0 %	93,5 %
Båtsfjord	103,4 %	85,6 %	92,9 %
Lebesby	100,9 %	92,2 %	90,0 %
Dyrøy	83,8 %	74,7 %	89,6 %
Sørreisa	73,3 %	84,0 %	88,3 %
Berg	76,3 %	76,5 %	84,5 %
Nordreisa	84,2 %	82,6 %	83,9 %
Balsfjord	89,8 %	88,7 %	83,3 %
Gamvik	91,3 %	88,8 %	81,9 %
Salangen	87,7 %	81,6 %	81,6 %
Karlsøy	85,7 %	82,1 %	81,2 %
Bardu	77,3 %	84,3 %	78,4 %
Lavangen	56,1 %	59,5 %	74,7 %
Nesseby	87,4 %	74,5 %	72,7 %
Måsøy	78,0 %	70,3 %	70,8 %
Torsken	44,3 %	57,4 %	70,7 %
Tranøy	45,6 %	51,7 %	70,3 %
Kvalsund	71,4 %	63,0 %	69,9 %
Gratangen	63,9 %	63,3 %	66,8 %
Kautokeino	54,6 %	54,0 %	62,8 %
Porsanger	66,1 %	62,8 %	61,1 %
Karasjok	47,2 %	51,0 %	55,3 %
Kvæfjord	35,6 %	40,6 %	53,7 %
Hasvik	37,8 %	39,7 %	42,7 %
Loppa	22,8 %	16,2 %	17,3 %
TROMS	100,9 %	104,3 %	108,5 %
FINNMARK	101,8 %	106,8 %	113,7 %
TROMS OG FINNMARK	101,2 %	105,1 %	110,4 %
TROMS OG FINNMARK u/TROMSØ	94,9 %	99,4 %	105,8 %
LANDET u/OSLO	84,5 %	87,5 %	91,1 %

Tabellen viser at det i løpet av det siste året har vært en økning i netto lånegjeld målt i % av brutto driftsinntekter for Troms og Finnmark sett under ett, fra 105,1 % i 2018 til 110,4 % i 2019. Tallene for fylket påvirkes av høy netto lånegjeld i Tromsø kommune, og uten Tromsø har fylket en netto lånegjeld på 105,8 %.

For landet som helhet økte netto lånegjeld fra 87,5 % i 2018 til 91,1 % i 2019.

20 av kommunene i Troms og Finnmark har høyere gjeldsnivå enn landsgjennomsnittet pr. 2019.

Kommunene Hammerfest (165,3 %), Berlevåg (164,7 %), Lyngen (162,0 %) og Vadsø (158,8 %) har høyest netto lånegjeld i fylket, målt i prosent av brutto driftsinntekter.

Loppa kommune har desidert lavest lånegjeld pr. 2019 med 17,3 %, deretter følger Hasvik (42,7 %), Kvæfjord (53,7 %) og Karasjok (55,3 %).

Lånegjelden økte for 32 av 43 kommuner i løpet av 2019.

2.5 Netto renteeksponert gjeld

Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter er ansett som et bilde på gjeldsgraden i kommunene, og sier noe om hvor krevende det kan bli å betale ned gjelden. Alt av netto lånegjeld vil imidlertid ikke være *renteeksponert gjeld*.

Hverken investeringer knyttet til selvkostanlegg som dekkes gjennom gebyrer fra innbyggerne eller investeringer som er omfattet av rentekompensasjonsordninger (skole, kirke og sykehjem) er renteeksponert.

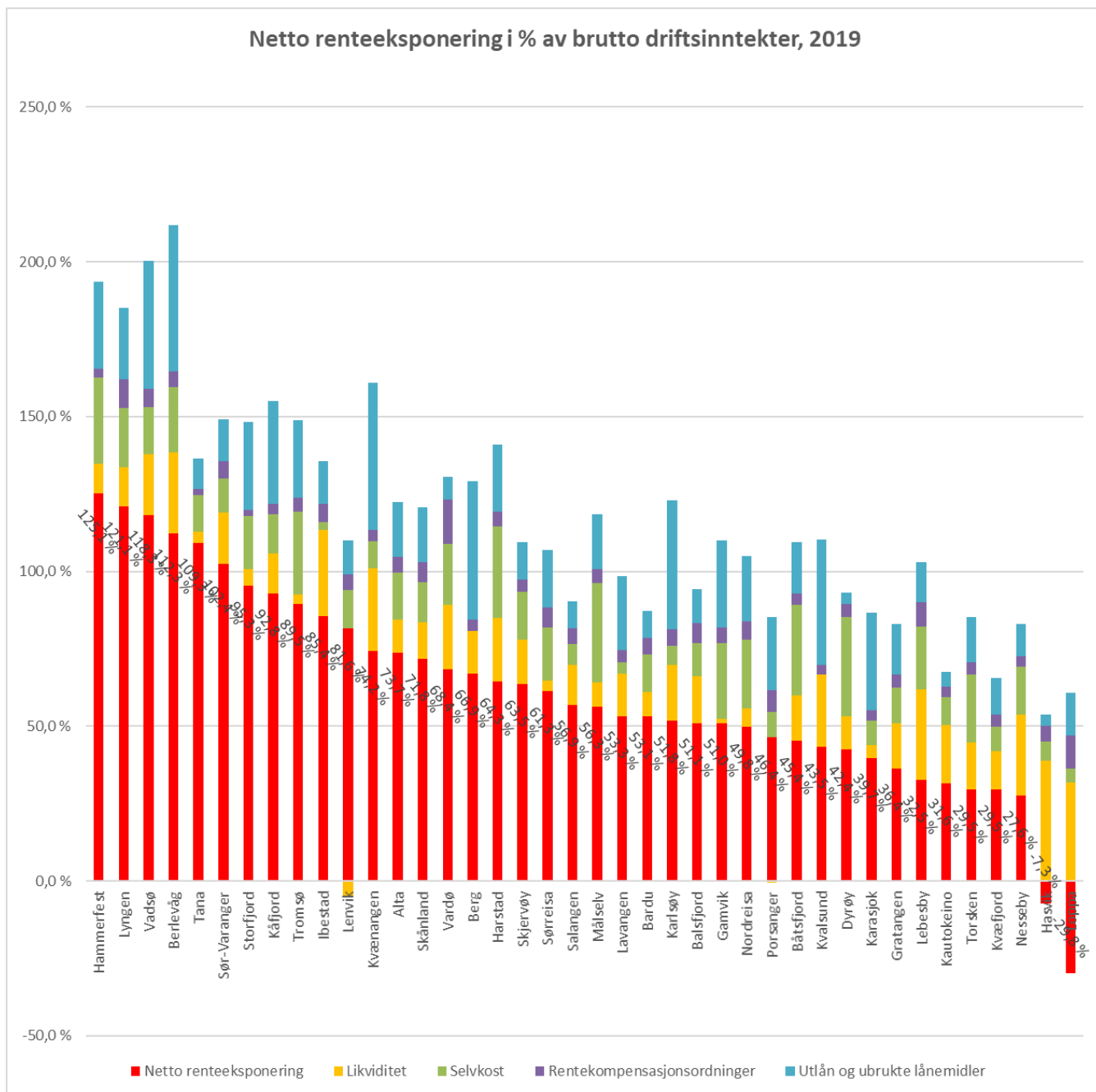
Det samme gjelder kommunens rentebærende plasseringer (bankinnskudd og plasseringer i sertifikat- og obligasjonsmarkedet). Dette er den delen av kommunenes likviditet som ikke er lånefinansiert. Ved en eventuell renteoppgang vil inntektene fra disse øke og vil delvis kunne motsvare effekten som en økt rente har på gjelden.

En renteeksponering på 50 prosent innebære f. eks at ved en økning i renten på ett prosentpoeng vil kommunens netto renteutgifter øke tilsvarende 0,5 prosent av driftsinntektene, før det tas hensyn til eventuell rentebindinger/fastrentelån. Kommuner med en negativ renteeksponering vil i utgangspunktet tjene på en renteoppgang.

Kommunens i Troms og Finnmark har i tillegg til høy netto lånegjeld også høy renteeksponering sammenliknet med resten av landet. Nivået på renteeksponeringen i vårt fylke er ca. 30 prosentpoeng høyere enn nivået for resten av landet.

Selv om rentenivået gjennomgående har vært lavt over flere år er det viktig at kommunene tar høyde for at en eventuell økning i lånerenten for mange vil kunne gjøre store utslag på bunntinjen i regnskapet.

Figuren under viser netto renteeksposering i prosent av brutto driftsinntekter.

Summen av søylene i ulike farger tilsvarer langsiktig gjeld eksklusive pensjonsforpliktelser.

Dersom vi trekker ut utlån og ubrukte lånemidler (turkis søyle) kommer vi til det som tilsvarer netto lånegjeld.

Trekker vi ut selvkost (grønn), rentekompensasjonsordninger (lilla) og likviditet som ikke er lånefinansiert (oransje) kommer vi til de røde søylene som viser kommunenes netto renteksponering.

Figuren viser at Hammerfest, Lyngen og Vadsø har høyest renteksponering av kommunene i fylket.

Hasvik og Loppa har negativ netto renteksponering, dette kommer av at disse kommunene har lav gjeld og høy likviditet som ikke er lånefinansiert (store disposisjonsfond). Disse kommunene vil kunne ha positive effekter av en renteoppgang.

Senja og Porsanger har en negativ likviditet (dvs. en oransje søyle under null), dette illustrerer at kommunene i realiteten ikke har «egen» rentebærende likviditet – kassakreditten/de ubrukne lånemidlene overstiger det som står inne på kommunens bankinnskudd, sertifikater og obligasjoner.

For kommunene Tranøy, Måsøy og Nordkapp mangler KOSTRA-tall for netto renteksponert gjeld og de er derfor ikke tatt med i figuren.

2.6 Netto renter og avdrag

Tabellen viser netto renter og avdrag i prosent av brutto driftsinntekter, i perioden 2017-2019.

Kommune	2017	2018	2019
Ibestad	5,1 %	3,5 %	12,3 %
Lyngen	7,0 %	7,7 %	10,1 %
Vadsø	7,8 %	8,9 %	9,3 %
Nordkapp	7,7 %	7,2 %	8,0 %
Tromsø	6,4 %	6,6 %	7,6 %
Hammerfest	7,7 %	6,9 %	7,5 %
Vardø	6,9 %	7,3 %	7,1 %
Storfjord	4,7 %	5,8 %	7,0 %
Lebesby	6,9 %	5,8 %	6,4 %
Tana	6,2 %	6,2 %	6,2 %
Gamvik	5,8 %	6,3 %	6,1 %
Kåfjord	4,0 %	3,2 %	6,1 %
Kvalsund	2,4 %	3,9 %	6,1 %
Alta	4,4 %	4,7 %	6,1 %
Berlevåg	4,3 %	5,3 %	6,0 %
Måsøy	6,1 %	5,4 %	6,0 %
Sørreisa	5,5 %	6,0 %	5,9 %
Nesseby	7,1 %	6,4 %	5,8 %
Bardu	5,6 %	5,5 %	5,8 %
Dyrøy	5,2 %	4,9 %	5,7 %
Balsfjord	5,3 %	5,6 %	5,6 %
Lenvik	5,6 %	5,4 %	5,6 %
Harstad	5,9 %	5,5 %	5,5 %
Salangen	5,4 %	5,2 %	5,4 %
Tranøy	3,4 %	4,3 %	5,4 %
Sør-Varanger	4,3 %	4,7 %	5,3 %
Berg	4,4 %	3,9 %	5,2 %
Nordreisa	5,1 %	4,8 %	5,0 %
Målselv	4,6 %	4,7 %	5,0 %
Skånland	3,4 %	3,7 %	4,7 %
Skjervøy	4,5 %	3,4 %	4,7 %
Lavangen	3,9 %	4,0 %	4,3 %
Karasjok	3,1 %	3,7 %	4,3 %
Kvænangen	2,6 %	3,1 %	4,2 %
Karlsøy	5,9 %	4,0 %	4,2 %
Torsken	2,9 %	3,0 %	4,1 %
Gratangen	3,4 %	3,5 %	4,0 %
Porsanger	4,6 %	4,2 %	4,0 %
Båtsfjord	3,8 %	3,4 %	2,9 %
Loppa	3,7 %	2,2 %	1,9 %
Kvæfjord	1,7 %	1,7 %	1,9 %
Kautokeino	2,5 %	1,4 %	1,6 %
Hasvik	1,5 %	1,3 %	1,5 %
TROMS	5,5 %	5,5 %	6,3 %
FINNMARK	5,4 %	5,4 %	6,0 %
TROMS OG FINNMARK	5,5 %	5,5 %	6,2 %
TROMS OG FINNMARK u/TROMSØ	5,2 %	5,1 %	5,7 %
LANDET u/OSLO	4,2 %	4,2 %	4,3 %

Kommunenes rente- og avdragsbelastning avhenger av valgt finansieringsstrategi, f.eks. andelen fremmedkapital, nedbetalingstid o.l. Ekstraordinære avdrag som føres i investeringsregnskapet og tap/gevinst på finansielle instrumenter inngår ikke i denne indikatoren.

Tabellen viser at for 31 av kommunene i fylket er kapitalutgiftene større enn for landsgjennomsnittet (4,3 %). Dette betyr at en større andel av driftsinntektene i kommunene i Troms og Finnmark går til å dekke kapitalutgifter, og det blir dermed mindre til løpende drift.

Ibestad (12,3 %), Lyngen (10,1 %) og Vadsø (9,3 %) har høyst kapitalutgifter i prosent av brutto driftsinntekter, mens Hasvik (1,5 %), Kautokeino (1,6 %), Kvæfjord (1,9 %) og Loppa (1,9 %) alle har svært lave kapitalutgifter.

Fylkets samlede rente- og avdragsbelastning har økt med 0,7 prosentpoeng fra 2018, mens utviklingen i samme periode på landsbasis har vært mer stabil og kun økt med 0,1 prosentpoeng.

Mange kommuner benytter seg av muligheten som ligger i kommuneloven til kun betale minimumsavdrag. Dette gjør at de årlige avdragsutgiftene reduseres, men kommunene pådrar seg samtidig økte renteutgifter slik at de samlede kapitalutgiftene vil kunne øke.

I ny kommunelov som trådte i kraft 01.01.2020 er det gjort endringer i reglene for beregning av minimumsavdrag. Dette er ventet gi en større avdragsbelastning for mange kommuner fra regnskapsåret 2020.

2.7 Disposisjonsfond

Disposisjonsfond er oppsparte midler som fritt kan benyttes til finansiering både i drifts- og investeringsregnskapet, og indikatoren disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter kan si noe om hvor stor økonomisk buffer kommunen har i sin løpende drift. Utviklingen i disposisjonsfond må sees i sammenheng med utviklingen i netto driftsresultat.

Tabellen viser disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter perioden 2017- 2019.

Kommune	2017	2018	2019
Hasvik	21,3 %	20,9 %	26,2 %
Måsøy	11,6 %	20,5 %	24,7 %
Loppa	15,5 %	27,5 %	22,2 %
Vardø	22,5 %	24,0 %	21,5 %
Karlsøy	5,2 %	19,5 %	20,4 %
Kvalsund	13,9 %	13,4 %	19,9 %
Lebesby	12,7 %	16,7 %	19,9 %
Berlevåg	17,3 %	19,2 %	19,3 %
Skjervøy	6,6 %	17,1 %	16,8 %
Nesseby	15,8 %	15,2 %	16,5 %
Båtsfjord	11,2 %	11,2 %	12,9 %
Lavangen	14,4 %	18,9 %	12,4 %
Kvænan	3,7 %	13,5 %	12,4 %
Nordkapp	5,7 %	6,1 %	12,2 %
Skånland	7,0 %	12,7 %	11,3 %
Kvæfjord	4,7 %	10,0 %	11,2 %
Harstad	7,1 %	11,4 %	11,0 %
Salangen	4,3 %	7,1 %	8,8 %
Hammerfest	6,8 %	8,0 %	8,5 %
Kautokeino	5,2 %	5,9 %	8,1 %
Lyngen	6,2 %	7,9 %	7,7 %
Gratangen	6,3 %	8,9 %	6,2 %
Torsken	0,1 %	11,5 %	6,1 %
Dyrøy	5,1 %	10,3 %	6,0 %
Balsfjord	4,8 %	6,9 %	6,0 %
Sør-Varanger	1,8 %	4,1 %	5,8 %
Vadsø	4,6 %	5,8 %	5,5 %
Storfjord	7,3 %	7,9 %	4,3 %
Nordreisa	5,8 %	6,1 %	4,0 %
Ibestad	1,4 %	15,3 %	4,0 %
Alta	3,8 %	4,1 %	3,9 %
Bardu	5,5 %	6,0 %	3,6 %
Målselv	2,0 %	2,2 %	3,4 %
Sørreisa	3,1 %	4,1 %	3,1 %
Lenvik	1,6 %	3,5 %	3,0 %
Tranøy	4,2 %	9,5 %	2,1 %
Tromsø	4,5 %	3,6 %	1,7 %
Berg	3,7 %	9,5 %	1,4 %
Tana	2,3 %	1,4 %	1,4 %
Kåfjord	0,8 %	0,6 %	0,7 %
Porsanger	0,8 %	1,8 %	0,5 %
Gamvik	4,5 %	3,1 %	0,5 %
Karasjok	0,2 %	0,2 %	0,2 %
TROMS	4,7 %	6,7 %	5,2 %
FINNMARK	6,1 %	7,4 %	8,1 %
TROMS OG FINNMARK	5,2 %	7,0 %	6,2 %
TROMS OG FINNMARK u/TROMSØ	5,5 %	8,1 %	7,7 %
LANDET u/OSLO	10,0 %	11,1 %	11,0 %

Kun 15 av 43 kommuner i Troms og Finnmark har funnet rom til å øke disposisjonsfondene i 2019, og disposisjonsfondene for fylket samlet er således redusert det siste året. Nedgangen må imidlertid også sees i sammenheng med at 2018 var et spesielt godt år for mange kommuner med god skatteinngang og store utbetalingene fra Havbruksfondet.

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter for Troms og Finnmark er redusert fra 7,0 % i 2018 til 6,2 % i 2019.

Fylkesgjennomsnittet påvirkes imidlertid av at Tromsø kommune er i en økonomisk vanskelig situasjon og pr. 2019 omtrent ikke disposisjonsfond.

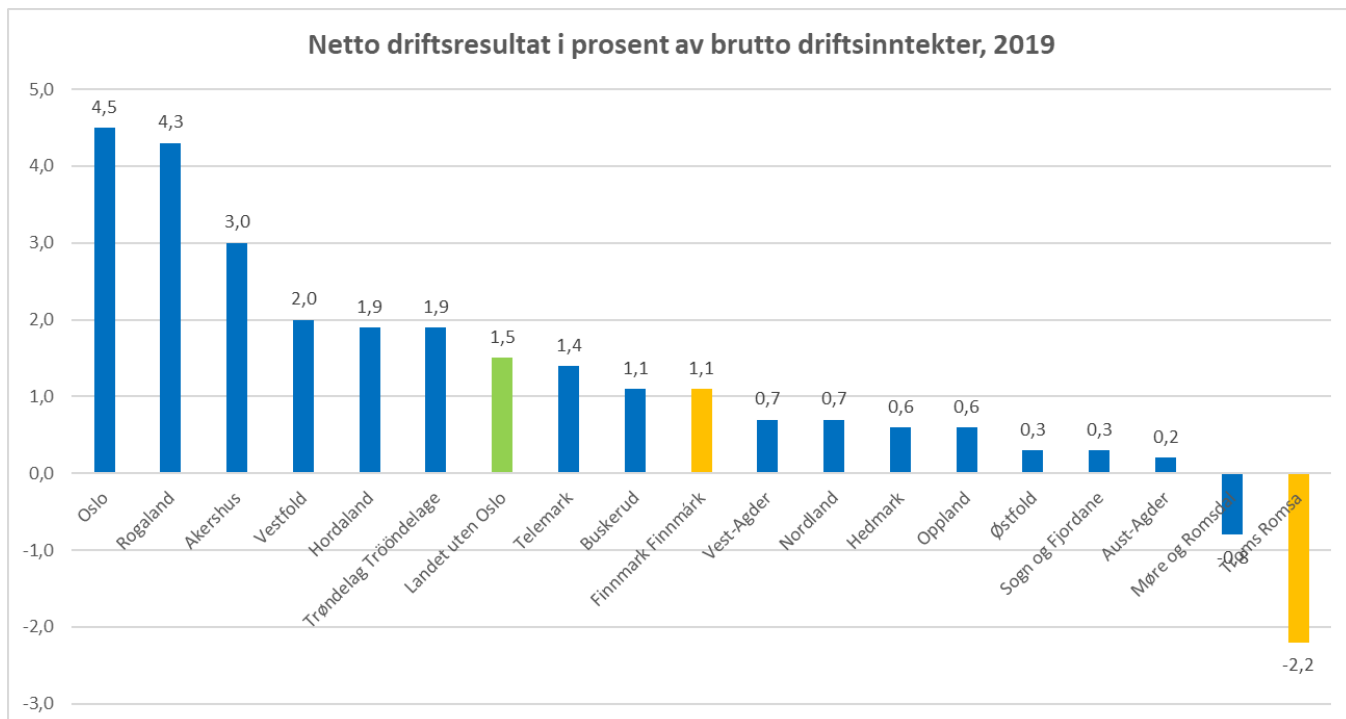
Disposisjonsfond samlet for fylket u/Tromsø er pr. 2019 på 7,7 %.

For landet uten Oslo har det vært en svak nedgang i disposisjonsfondene siste år, fra 11,1 % i 2018 til 11,0 % i 2019.

Det er svært stor variasjon i fylket når det gjelder nivået på disposisjonsfondene og 17 kommuner har pr. i dag disposisjonsfond over eller lik landsgjennomsnittet på 11,0 %.

Finnmarkskommunene har samlet 2,9 prosentpoeng høyere nivå på disposisjonsfondene enn Tromskommunene.

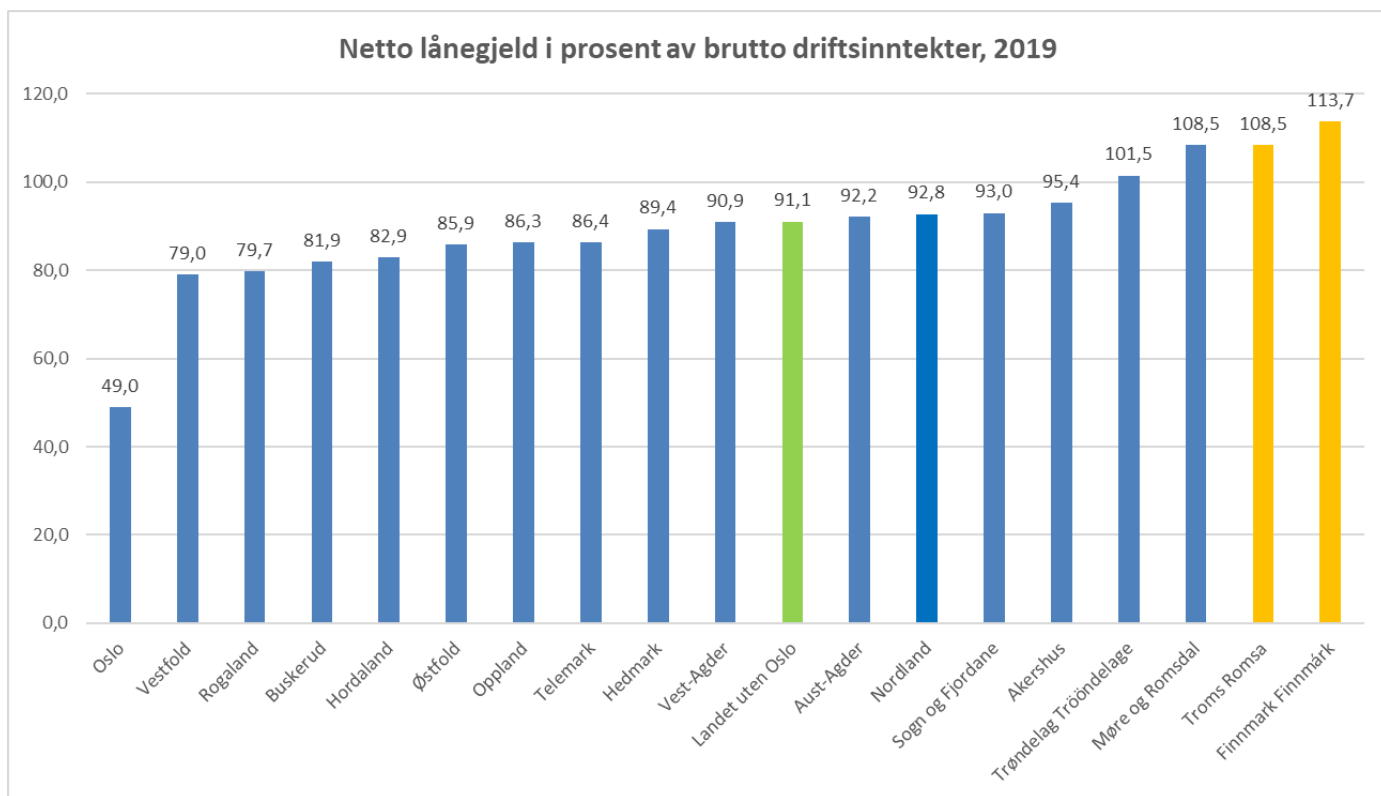
3. Sammenlikning med andre fylker - sentrale nøkkeltall

Troms hadde det lavest netto driftsresultatet av fylkene i 2019 med -2,2 % av brutto driftsinntekter. Resultatet i Troms ble ikke vesentlig påvirket av at resultatet i Tromsø kommune var svakt i 2019. Det var kun Troms og Møre og Romsdal av fylkene som hadde negative netto driftsresultater i 2019.

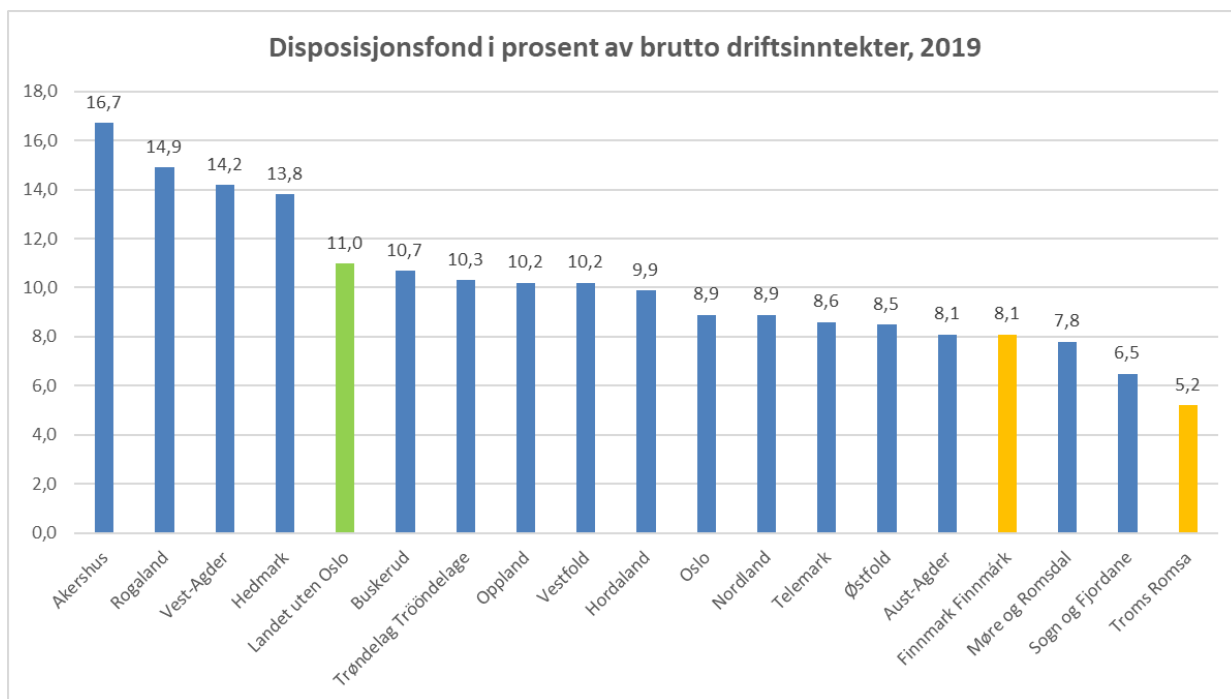
Finnmark hadde et netto driftsresultat på 1,1 %, dette var 9. best av de 18 fylkene.

Landsgjennomsnittet uten Oslo var i 2019 på 1,5 %.

Troms og Finnmark har høyest nivå på netto lånegjeld av fylkene med henholdsvis 108,5 % og 113,7 % av brutto driftsinntekter. Begge fylkene økte nivået på netto lånegjeld i løpet av 2019.

Det er stor variasjon i netto lånegjeld blant fylkene, og landsgjennomsnittet på 91,1 % er ca. 20 prosentpoeng under nivået for Troms og Finnmark samlet.

Troms har lavest nivå på disposisjonsfondene av fylkene med 5,2 % av brutto driftsinntekter. Resultatet påvirkes sterkt av at Tromsø kommune ikke har fondsmidler av betydning, og Troms u/Tromsø er på 7,5 %.

Nivået på disposisjonsfondene i Finnmark har styrket seg fra 2018 til 2019 er pr. 2019 på 8,1 %.

Landsgjennomsnittet uten Oslo var i 2019 på 11,0 %.